

Banková sústava (BS) – súhrn bánk na území štátu, pričom u nás platí 2-stupňová BS.

1 stupeň – **NBS** (národná banka Slovenska)

2 stupeň – **OB** (obchodné banky, komerčné banky)

ECB (európska centrálna banka) – najvyššia, prevzala právomoci (kompetencie)

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA

- ✓ centrálna banka
- ✓ nezastupiteľná
- ✓ banka bánk – OB majú v nej svoje účty
- ✓ je bankou štátu – vedie štátu všetky účty
- ✓ emisná banka – vydáva CP, bankovky a mince
- ✓ PO ale nezapísaná do obchodného registra
- ✓ nezávislá od vlády (rozhoduje sama)
- ✓ postavenie ako ministerstvo (napr. pri tvorbe vyhlášok)
- ✓ najvyšší riadiaci orgán je **BANKOVÁ RADA** – na čele je guvernér - **Jozef Makúch**
 - 2 viceguvernéri
 - 8 ďalších členov
- ✓ hlavná úloha **STABILITA MENY**: **vonkajšia** – nástrojom výmeny kurz (vzťah k iným menám)
vnútorná – sleduje infláciu, zvyšovanie a znižovanie ceny

OBCHODY NBS

- s **OB** – vedie ich účty, prijíma ich vklady
poskytuje im úvery
predáva im štátne CP
- s **SR** – vedie príjmové a výdavkové účty štátneho rozpočtu – pokladnicou štátu
vedie účty štátnych aktív a pasív
vedie účty štátnych fondov
- **Iné, ostatné obchody** – vydáva (emituje) štátne CP

MENOVÉ NÁSTROJE

- hlavným cieľom je motív obehu určitého množstva peňazí, ktoré je kryté reálnou výrobou.

(sestra má plat 400 € a nájom platí 150 €, ale keď sa jej plat zvýši na 800 € tak sa zvýši aj cena čiže nájom 300 €)

⇒ **Operácie na voľnom trhu** – majú 2 podnástroje:

REPO obchody – naraz prebiehajú 2 obchody – poskytnutie úveru so súčasným prevodom CP

Kúpa a predaj CP – iba 1 obchod – NBS predá CP OB čiže stiahne od nich €, z toho vyplýva, že množstvo € sa v obehu zníži, e sú drahé, vzácne, OB menej úverov za vyšší úrok

⇒ **Úroková sadzba** – úrok za ktorý poskytuje NBS obchodným bankám úver

⇒ **Povinná minimálna rezerva** – €, ktoré si musia OB uložiť v NBS a nesmú na ne siahnuť. Určuje sa % z prijatých vkladov

BANKOVÝ DOHLAD

OB pracujú s cudzími € (s € občanov a firiem), preto musí NBS tieto operácie kontrolovať.

Bankový dohľad sa uskutočňuje v 2 oblastiach:

1. **Kontrola bánk** – patrí – udeľovanie povolení na bankové činnosti.

Každá banka má tzv. informačnú povinnosť, tzn. každý štvrtý rok musí aktualizovať na svojej web stránke najmä nové produkty, svoje finančné ukazovatele a uvádzať väčšinového akcionára.

Každá banka má povinnosť dodržiavať pravidlá bezpečnej prevádzky tzn. s min. rizikom dosahovať max. zisk.

2. **pomocou menových nástrojov**

OBCHODNÉ BANKY

- podnikateľský subjekt, musí byť na území SR, upravený zákonom o bankách č. 483/2001 znenia zákona.

Pracujú na základe – povolenia na bankové služby.

- **PO** a len formu **a. s.** na SR, ktorá vykonáva činnosti:

prímanie vkladov – **pasívne operácie bánk** (úrok je pre banku nákladom)

poskytovanie úverov – **aktívne operácie bánk** (úrok je pre banku výnosom)

Ďalšie činnosti bánk: platobný styk a zúčtovanie
obchodovanie s CP (kúpa a predaj)
hypotekárne úvery

poradenstvo
úschova (bezpečnostné skrinky)

ČLENENIE OBCHODNÝCH BÁNK

Podľa zamerania:

univerzálne – poskytujú všetky bankové služby

špecializované – poskytujú len niektoré bankové služby:

hypotekárne – musia byť postené, (zákazník domom)

stavebné sporiteľne – obnova bytu, rekonštrukcia (wüstenrot, slovenská sporiteľňa)

záručná banka – (SZRB) slovenská rozvojová banka, (keď chce podnikateľ nenávratný príspevok)

komunálne – pracujú s € miest a obcí

Podľa klienta:

maloobchodné – drobní klienti (občania)

veľkoobchodné – veľkí klienti (podniky, štát)

súkromné – J&T- PRIVATE BANKING

PODMIENKY NA VZNIK BANKY

Keďže OB majú formu a. s. sú na ich vznik kladené vyššie nároky:

- zloženie základného imania, v plnej výške hneď pri vzniku, v peňažnej forme, najmenej 16 a pol mil. €
- podanie žiadosti o poskytnutie povolenia na bankové služby z NBS
- na osoby, ktoré banku zakladajú – vysokoškolské vzdelanie aspoň 5 r. praxe (bankovníctve, finan.)
čistý výpis z registra trestov
predloženie obchodného plánu

NÚTENÁ SPRÁVA

- v prípade, že NBS zistí v činnosti OB nedostatky práma rôzne opatrenia na ich odstránenie: dáva peňažnú pokutu, žiada vyplňovať viac formulárov, odobratie licencie, nútenú správu.

NS – NBS pozastaví činnosť orgánov banky (predstavenstva a dozornej rady - min. 3 ľudia) a vrcholových manažérov. Zmrazí im účty, vymenuje tzv. správcu z vonka. Zápis v obchodnom registri. Správca dáva všetko do poriadku a má na to max. 24 mesiacov. Po uplynutí času buď banka pokračuje vo svojej činnosti alebo sa banke odoberá licencia a končí. (U nás skončila Devín banka.) V súčasnosti ručí štát do výšky 100 000 € každému občanovi. (len banke súkromným nie)

PASÍVNE OPERÁCIE BÁNK

- lebo banke vzniká náklad, pretože vypláca úrok vkladateľom. Cieľom je získanie finančných zdrojov = bankové pasíva. Zdroje € pri pasívnych operáciách:

vlastné – banka by mala mať zo všetkých zdrojov 8 % vlastných zdrojov

cudzie – 92 % cudzích zdrojov. FO alebo PO. Banka vystupuje ako dlžník.

Banku zaujíma najmä **dĺžka vkladu** a **výška úroku** sa odvíja od dĺžky vkladu.

Vklady tvoria podstatnú časť ale aj CP, vkladové listy, obligácie.

Vklady sú **v užšom slova zmysle**: vklady na požiadanie, úsporné vklady, terminované vklady.

v širšom slova zmysle: vklady v užšom slova zmysle + CP (vkladové listy, obligácie hypotekárne záložné listy)

Vklady na požiadanie – vklady na videnie

Ide o bežné účty, z hľadiska času – krátkodobé vklady klientov. Najmenej stabilný zdroj pre banku (klient ich má stále k dispozícii). Denné €. Pri spravovaní € má banka vysoké náklady a preto sú tu najnižšie úroky.

Založenie bežného účtu

občan	podnikateľ
- požiadame o otvorenie bežného účtu	to isté ako pri občanovi
- predložíme občiansky preukaz	+
- povieme koľko chceme vložiť	osvedčenie o živnostenskom podnikaní
- podpíšeme zmluvu	
- musia si dať podpisový vzor	podpisový vzor aspoň 3 – majiteľ, ekonóm, účtovník
- vydajú platobnú kartu (do mesiaca príde)	
- dohodneme sa na výpisoch z účtov	výpis mesačný – potrebuje ho ako doklad

Úsporné vklady

najčastejšie **vkladné knižky** (CP znajúci na určitú sumu peňazí), neanonymné (koľko €, meno, priezvisko, bydlisko)

účty majetkového sporenia (na dlhší čas 5 r.)

účty stavebného sporenia (6 ročný cyklus, po 6 r. vyplatia, môže naň brať úver)

Terminované vklady – od 1 mesiaca až po niekoľko rokov. Dlhší čas, väčší úrok.

FOND OCHRANY VKLADOV

Fond vytváraný z príspevkov OB, pre prípad, že niektorá z nich bude nelikvidná, nesolventná.
(banka zbankrotuje a mám tam €, dám písomnú žiadosť na fond ochrany vkladov, vyplatia do výšky 100 000 €)

Vkladné knižky

podľa meny (€, CZK)

podľa dĺžky výpovednej lehoty – vkladná knižka s výpovednou lehotou
vkladná knižka bez výpovednej lehoty

podľa dĺžky viazanosti – terminované vkladné knižky

špeciálne druhy vkladných knižiek (devízové, detské, výherné, senior)

AKTÍVNE OPERÁCIE BÁNK

Banka tu vystupuje ako veriteľ, pretože **požičiava** € klientom (dlžníkom) za dohodnutú cenu, ktorá sa volá úrok – je pre banku výnosom. Okrem úverov, patria aj **investičné operácie** – investovanie do nehnuteľností a CP.

Princípy úverov:

- **princíp zmluvnosti** – úverová zmluva má vždy písomný charakter, upravuje ju Obchodný zákonník
- **princíp návratnosti** – banka ide vždy do rizika, keď poskytne úver a preto zisťuje BONITU klienta – či som schopná vrátiť požičané €
- **princíp účelovosti** – musím požičané € použiť len na daný konkrétny účel
- **princíp terminovanosti** – rozoznávame krátko – rok a menej na nákup zásob
stredno od 1 – 5 r.
dlhodobé – nad 5 r. investičné záležitosti
- **princíp zabezpečenia úveru** – banka žiada záruky: hnutelným (autá), nehnuteľným (dom) majetkom
3-ťou osobou – ručiteľ
iná banka v ČSOB mám € a úver beriem z VÚB
- **princíp záručiteľnosti** – za úver platíme cenu – to je úrok

Úver 5 000 € 90 dní úrok 4 %
úrok = 5 000 * $\frac{4}{100}$ * $\frac{90}{390}$ = 50 Banke zaplatíme za 90 dní úrok 50 €.

Postup pri poskytnutí úveru má viac krokov:

1. úvodné stretnutie klienta s bankou – poskytnú si vzájomne informácie
2. podanie žiadosti o poskytnutie úveru – údaje:
 - identifikácia klienta
 - majetkové a finančné pomery klienta
 - druh úveru
 - suma a mena
 - spôsob čerpania a splácania úveru

K žiadosti je potrebné priložiť prílohy:

- právna spôsobilosť klienta (FO občiansky preukaz, výpis z registra trestov)
- doklady s ekonomickou situáciou firmy (PO súvaha, výkaz ziskov a strát, plán kešflandu a daňové priznanie)
- podnikateľský plán
- zabezpečenie odbytu (prefotia objednávky)
- 3. banková analýza
- 4. podpísanie úverovej zmluvy medzi bankou a klientom
- 5. kontrola plnenia úverovej zmluvy

Krátkodobé úvery sú rok a menej. Patria tu:

- **Kontokorentný úver** – kombinácia bežného a úverového účtu
umožňuje ísť do záporného zostatku – ÚVEROVÝ LIMIT
na jednu zmluvu počas roka viac úverov
je to pre banku výhodné
- **Lombardný úver** – klient založí hnutelný majetok alebo nejaké právo (pohl'adávkou), banka mu dá úver do výšky 60 – 90 % hodnoty toho majetku.
- **Zmenkový úver (Dlžobný úpis):**
 - AVALOVÝ** – banka berie na seba záväzok vyplatenia zmenky, v prípade, že dlžník ju nevyplatí. Banka ručí, len pri významných klientoch.
 - ESKONTNÝ** – banka odkúpi zmenku od klienta pre lehotou jej splatnosti. zmenka 1000, odkúpi za 800)

AKCEPTAČNÝ – potvrdenie banky, že akceptuje zmenku

Strednodobý úver:

emisná pôžička – pôžička pre podnikateľa, ktorá emituje CP (podnikateľ vydá dlhopisy a požiada banku aby mu ich predávala, banka spravidla časť odkúpi)

pôžička na úverový úpis – banka poskytuje podnikateľovi úver ak podnikateľ podpíše úverový úpis (do mínusu)

hypotekárny úver – slúži na kúpu alebo rekonštrukciu nehnuteľností alebo na splatenie iného úveru. Je na obdobie od 4-30 r. Vždy je zabezpečený nehnuteľnosťou (záložné právo). Banka poskytuje úver max. do výšky 70 % hodnoty výšky tej nehnuteľnosti. Tieto úvery sú financované predajom hypotekárnych záložných listov.

spotrebné úvery – sú určené občanom, na kúpu spotrebnej veci

Ročná percentuálna miera nákladov (RPMN)

Hodnotu tovaru vyjadrujeme cenou, cena úveru je úrok. Úrok nevystihuje presne cenu úveru, pretože okrem neho **platíme banke poplatky**. Objektívne presnejšie cenu úveru nám vyjadruje **RPMN**. RPMN uvádza sa v %. Sú to celkové náklady spojené s úverom. Vzorec na výpočet je zložitý a preto na www.sba.sk je kalkulačka na výpočet. (slovenská banková asociácia). Ak si chceme zobrať úver je potrebné porovnať si ich v rámci rôznych bánk, pod podmienkou, že zadáte rovnakú sumu a inú spoločnosť. Do 14 kalendárnych dní môžeme požiadať o zrušenie úveru, vrátim **ISTINU** – celú požičanú sumu. Máme právo splatiť predčasne úver (bez úrokov).

Bankové riziká

Banka ako každý podnikateľ má riziká pri svojej činnosti, ktorých výsledkom môže byť strata, zlé investovanie a v konečnom dôsledku strata likvidity.

Všetky riziká delíme na 2 skupiny:

Vonkajšie – externé riziká: banka ich nemôže a nevie ovplyvniť. Sú nezávislé. Ide o vývoj ekonomiky a politiky.

Patria tu: **politické riziko** – nestabilita politická, zmena vlády

teritoriálne (územné) riziko – na území je vojna, štrajky (Grécko ľudia hádzali bomby)

menové riziko – klesá hodnota meny, inflácia meny má veľký vplyv, je dobre keď je mena stabilná

kurzové riziká

úrokové riziká – NBS zmení úrokovú sadzbu, odvíja sa od nich ostatné banky

Vnútorne – interné riziká: dokáže ovplyvniť banka, aktívne operácie bánk

Patria tu: **úverové riziko** – banka si sama určuje pravidlá, ako poskytne úver, BONITA klienta

platobné riziko – platba nebude vykonaná včas alebo vôbec

technické riziko – PC, aby zamedzila úniku inf., zabezpečia heslá

manažérske a pracovné riziká – chyby v práci manažéra alebo bežného zamestnanca

Elektronické bankovníctvo

Moderná forma bankovníctva – neprichádza osobný kontakt klienta s bankou, ale cez telekomunikačné technológie. **Výhody:**

- komunikovať z ktorého miesta na svete (z USA platiť byt v DK)
- žiadne alebo nižšie poplatky (internet banking zadarmo)
- šetria sa náklady pre banky
- pracuje 7 dní, 24 h.
- pohodlné

Raz za mesiac chodia výpisy zo zákona

Home banking – využívajú veľké firmy, ktoré sú online, ktoré sú s PC bankami prepojené, na základe špeciálneho softvéru.

Internet banking – cez net, prístupový kód

Telefón banking – na základe pevnej linky, priamo komunikujem cez pevnú

Mobil banking – všetky správy o účte, ale aj príkazy **CEZ SMS BANKING LEN SPRÁVY O ÚČTE**

E-mail banking – len na správy, či nám € odbudli, pribudli

Platobné karty – prostriedok naplatenie tovaru alebo na výber z bankomatu.

Debetné platobné karty – v danej banke mám €, musím mať účet. Mám v banke 2 000 ale nemôžem ísť do mínusu.

Kreditné karty – forma úveru, čerpať do mínusu (3.2. vyberiem a do konca mesiaca môžem vrátiť bez úroku).

CHARGE KARTY – je forma kreditnej karty – úver

Virtuálna karta – nehmotná, nemám kartu, len bezpečnostný kód, na nete platím

Skôr ako sa rozhodnete pre konkrétny úver alebo pôžičku, urobte nasledujúce kroky:

1. Zvážte, akú sumu si chcete požičať a na aké obdobie sa chcete zdĺžiť.
2. Potom navštívte viaceré banky a nechajte si vypracovať predbežnú ponuku s rovnakou sumou a rovnakou dobou splatnosti.(banky sú povinné poskytnúť predzmluvné inf. kde nájdeme aj RPMN)

3. Pred samotným rozhodnutím si prečítajte pozorne zmluvy a obchodné podmienky.
4. Ak sa rozhodujete na základe ceny, vyberte si úver s najnižšou hodnotou RPMN.